Pārejas nosacījumi uz jauno standarta LVS EN ISO 14001:2026 versiju

Saturs

Nodaļa Lapa

Mērķis un piemērošanas joma 2
Pārejas termiņi 2
LATAK darbības un pārejas novērtēšana 2
Pārejas lēmuma pamats 2
Pārbaudes pēc pārejas akreditācijas lēmuma 3
Institūcijas pienākumi un iesniedzamie dokumenti 3
Iesniedzamie dokumenti LATAK 3
Klientu pārejas auditi un sertifikācija 4
Atteikšanās no pārejas un termiņu neizpilde 4
1. Pielikums 5
2. Pielikums 6

Autortiesības un pamatprincipi

Valsts aģentūras "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" (turpmāk – LATAK) dokumenta aktuālā versija pieejama tīmekļa vietnē www.latak.gov.lv. LATAK publicēto dokumentu piemērošana ir obligāta LATAK nodarbinātajiem, iesaistītajiem vērtētājiem un ekspertiem, lai īstenotu atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, kā arī pārvaldības sistēmu sertificēšanas institūcijām.

Dokumenta teksts var būt tulkots citās valodās. Latviešu valodas teksts tiek uzskatīts par pamattekstu.

Papildus informācija

Sīkākas uzziņas par LATAK dokumentiem var saņemt LATAK birojā. Šo dokumentu aizliegts pavairot tālākpārdošanai.

1. Mērķis un piemērošanas joma

1.1. Šie nosacījumi nosaka kārtību, kādā LATAK veic akreditētu pārvaldības sistēmu sertificēšanas institūciju (turpmāk - Institūcija) pārejas nodrošināšanu no LVS EN ISO 14001:2015, ietverot grozījumus LVS EN ISO 14001:2015/A1:2024 uz šī standarta jauno versiju LVS EN ISO 14001:2026. Tie nosaka iesniedzamos dokumentus, lēmumu pieņemšanu, Institūciju pienākumus un sertificēto klientu pārejas termiņus.

1.2. Nosacījumus piemēro LATAK akreditētajām Institūcijām vides pārvaldības sistēmu sertificēšanas jomā.

1.3. Pārejas nosacījumu pamatā ir Global Accreditation Cooperation Incorporated (Global ACI) obligātais 2026. gada 4. septembrī izdotais dokuments Global ACI-TECH-3-TR 2029-04-30 (M), Transition Requirements for ISO 14001:2026 (publiski pieejams: https://global-aci.org/en/global_aci-documents/?cat_id=13)

2. Pārejas termiņi

Akreditētus LVS EN ISO 14001:2026 sertifikātus Institūcija drīkst izdot tikai pēc LATAK pozitīva akreditācijas lēmuma. Termiņus aprēķina no ISO 14001:2026 publicēšanas mēneša pēdējās dienas - 2026. gada 30. aprīļa.

3. LATAK darbības un pārejas novērtēšana

LATAK analizē atšķirības starp standarta redakcijām, nodrošina akreditācijas vadošo vērtētāju un tehnisko ekspertu apmācību, sagatavo pārejas nosacījumus un tos paziņo Institūcijām un citām ieinteresētajām pusēm. LATAK uztur pārejas procesa uzskaiti un pēc Global ACI pieprasījuma sniedz informāciju par Institūciju pārejas progresu.

4. Pārejas lēmuma pamats

4.1. LATAK pieņem akreditācijas lēmumu, pamatojoties uz Institūcijas parakstītu deklarāciju atbilstoši šo nosacījumu pielikumam un iesniegtajiem apliecinošajiem dokumentiem. LATAK pārbauda Institūcijas iesnieguma pilnīgumu un pierādījumu pietiekamību akreditācijas lēmuma pieņemšanai un vajadzības gadījumā pieprasa no Institūcijas precizējumus vai papildu apliecinājumus.

4.2. Šī novērtēšanas procesa ietvarā nav obligāti jāveic atsevišķa Institūcijas galvenā biroja novērtēšanas vizīte, vai audita novērošana (witness audit) pirms pārejas akreditācijas lēmuma.

4.3. LATAK var noteikt papildu pārejas novērtēšanas darbības pirms akreditācijas lēmuma, ņemot vērā Institūcijas riskus, iepriekšējo darbību, sūdzības, nepilnīgus iesniegumus vai citus apstākļus. Ja Institūcijas akreditācija ir apturēta, ar deklarāciju vien var nepietikt, līdz ar to LATAK nosaka papildu darbību apjomu un paziņo to Institūcijai.

4.4. Pozitīvu pārejas akreditācijas lēmumu pieņem, ja iesniegtā informācija un, ja piemērojams, papildu novērtēšanas rezultāti apliecina kompetenci sertificēšanai atbilstoši LVS EN ISO 14001:2026. Līdz 2027. gada 30. aprīlim tiek pieņemts akreditācijas lēmums un izsniegta aktualizētā akreditācijas apliecība.

5. Pārbaudes pēc pārejas akreditācijas lēmuma

5.1. Nākošajā plānotajā Institūcijas novērtēšanā pēc minētā pārejas akreditācijas lēmuma LATAK novērtē pārejas nosacījumu un deklarācijā apliecinātā procesa īstenošanu, tostarp klientu pārejas progresu.

5.2. Pēc pārejas akreditācijas lēmuma un līdz standarta pārejas perioda beigām LATAK veic vismaz vienu Institūcijas LVS EN ISO 14001:2026 audita novērtēšanu (witness audit). Ja iespējams, pēc pārejas akreditācijas lēmuma visus attiecīgās jomas novērojamos auditus izvēlas atbilstoši standarta jaunajai redakcijai.

6. Institūcijas pienākumi un iesniedzamie dokumenti

6.1. Institūcija izstrādā un īsteno pārejas kārtību, ievērojot šos nosacījumus un Global ACI prasības.

6.2. Pārejas plānā Institūcija identificē standarta jaunās versijas izmaiņas, novērtē ietekmi uz saviem procesiem un nosaka nepieciešamās darbības, atbildīgos, termiņus un izpildes pierādījumus. Izvērtē tādus procesus, ka pārdošanu un piedāvājumu, pieteikumu un līgumu izskatīšanu, auditu veikšanu, kompetences pārvaldību, tehnisko pārskatīšanu, sertificēšanas lēmumus, dokumentāciju un IT rīkus.

6.3. Institūcija nodrošina attiecīgā personāla apmācību un kompetenci, tostarp auditoriem, pārdošanas personālam, pieteikumu un līgumu izskatītājiem, tehniskajiem pārskatītājiem un lēmumu pieņēmējiem. Institūcijai jābūt pieejamam pietiekamam un kompetentam auditoru un cita personāla skaitam pārejas īstenošanai.

6.4. Institūcija visā pārejas laikā aktīvi informē esošos klientus par kārtību, sagaidāmajām darbībām un termiņiem, plāno auditus un uztur klientu pārejas progresa uzskaiti.

7. Iesniedzamie dokumenti LATAK

7.1. Institūcija līdz 2027. gada 31. janvārim iesniedz LATAK parakstītu deklarāciju (skatīt 1. pielikumā) un vismaz šādus apliecinošos dokumentus:

7.1.1. pārejas plānu un tā īstenošanas pierādījumus;

7.1.2. aktualizēto dokumentāciju sertificēšanas programmas īstenošanai atbilstoši LVS EN ISO 14001:2026;

7.1.3. noteiktās kompetences prasības un pierādījumus par personāla apmācību, kompetences izvērtēšanu, apstiprināšanu un pietiekamu personāla skaitu;

7.1.4. audita ilguma noteikšanas kārtību, kas aptver pārejas auditu un iespējama papildu laika izvērtējumu un pamatojumu;

7.1.5. sertifikātu pārvaldības kārtību, kas nodrošina to izdošanu tikai pēc LATAK pārejas akreditācijas lēmuma, esošo sertifikātu derīguma skaidrību un savlaicīgu sertifikācijas atsaukšanu, ja klients nepāriet uz standarta jauno versiju.

7.2. Dokumentu identificēšanai izmanto 2. pielikuma kontrolsarakstu, norādot dokumentu nosaukumus, redakcijas un attiecīgās sadaļas. Parakstot minēto deklarāciju, Institūcijai jau jābūt īstenotām visām darbībām, ko apliecina pati deklarācija.

8. Klientu pārejas auditi un sertifikācija

8.1. Institūcija katram klientam veic pārejas auditu. To var apvienot ar uzraudzības vai atkārtotas sertificēšanas auditu, vai veikt kā atsevišķu īpašu auditu. Auditā izvērtē vismaz standarta mainītās prasības, klienta organizācijas konteksta izmaiņas un citas nepieciešamās izmaiņas klienta pārvaldības sistēmā.

8.2. Institūcija izvērtē papildu audita laika nepieciešamību un dokumentē aprēķina pamatojumu atbilstoši LVS EN ISO/IEC 17021-1:2015 un Global ACI TECH-3-004 (IAF MD 5). Ņem vērā vismaz klienta sistēmas izmaiņu apjomu un to, vai pāreju apvieno ar kārtējo auditu vai veic atsevišķi.

8.3. Pēc LATAK akreditācijas lēmuma Institūcija pieņem klienta pārejas sertificēšanas lēmumu, pamatojoties uz pārejas audita rezultātiem un citu piemērojamo informāciju. Audits, lēmums un sertifikāta izdošana jāpabeidz līdz 2029. gada 30. aprīlim.

8.4. Pēc 2027. gada 31. oktobra Institūcija neizdod jaunus LVS EN ISO 14001:2015 sākotnējās sertifikācijas sertifikātus. Institūcija to ievēro, plānojot sākotnējā audita 1. un 2. posmu. Esošo klientu pāreju var turpināt līdz kopējā pārejas perioda beigām.

8.5. LVS EN ISO 14001:2015 akreditēta sertifikācija pēc 2029. gada 30. aprīļa vairs nav derīga, arī tad, ja sertifikātā norādīts vēlāks derīguma datums. Saskaņā ar šo prasību nav nepieciešams grozīt pašreizējos/esošos LVS EN ISO 14001:2015 sertifikātus, lai norādītu derīguma termiņa beigas pirms sertifikācijas cikla beigām, tomēr, lai mazinātu neskaidrības tirgū, Institūcija var apsvērt sertifikāta grozīšanu, saīsinot tā derīguma termiņu (t. i., mainot derīguma termiņa beigu datumu).

9. Atteikšanās no pārejas un termiņu neizpilde

9.1. Institūcija, kura neplāno pāriet, nekavējoties rakstiski informē LATAK, bet ne vēlāk kā līdz 2027. gada 30. aprīlim. Visus saistošos klientus tā rakstiski informē līdz 2027. gada 31. janvārim, skaidrojot sertifikācijas derīgumu un sekas, ja sertifikāciju nepārnes uz citu Institūciju vai nepāriet uz jauno redakciju.

9.2. LATAK un Institūcija īsteno attiecīgi akreditācijas un sertifikācijas anulēšanas procedūras tā, lai atsaukšana attiecīgajā jomā stātos spēkā pārejas perioda beigās. Tas neattiecas uz Institūcijas citām akreditācijas jomām, ja nav cita pamata to ierobežošanai. Ja klienta sertificētā vides pārvaldības sistēma ir papildināta ar nepārtrauktu enerģijas patēriņa izvērtēšanas procesu atbilstoši Ministru kabineta 2016. gada 26. jūlija noteikumiem Nr. 487 “Uzņēmumu energoaudita noteikumi” un klients līdz 2029. gada 30. aprīlim nav pabeidzis pāreju uz LVS EN ISO 14001:2026, Institūcija pieņem lēmumu par attiecīgās sertifikācijas atsaukšanu un izsniegtā sertifikāta atcelšanu pilnā apjomā.

9.3. Ja Institūcija neveic pārejas procesu noteiktajā termiņā, tā var turpināt auditus pēc standarta iepriekšējās redakcijas līdz 2029 gada 30. aprīlim, par to informējot Institūcijas klientus. Pēc norādītā termiņa izdotie sertifikāti vairs nav derīgi.

1. Pielikums

Akreditētas atbilstības novērtēšanas institūcijas deklarācija par pāreju uz ISO 14001:2026

Iesniedzama LATAK līdz 2027. gada 31. janvārim kopā ar apliecinošajiem dokumentiem.

Institūcijas nosaukums: _____

Akreditācijas numurs: _____

Es (vārds uzvārds) Institūcijas vārdā apliecinu, ka no šīs deklarācijas parakstīšanas dienas Institūcija ir ieviesusi pārejai uz LVS EN ISO 14001:2026 nepieciešamās izmaiņas, atbilst pārejas prasībām un var uzrādīt to īstenošanas pierādījumus.

Apliecinu, ka ir pabeigtas šādas darbības:

1. Izstrādāts pārejas plāns un īstenotas nepieciešamās darbības.

2. Pārskatīta un aktualizēta dokumentācija, kas nodrošina pāreju un atbilstību jaunajām prasībām.

3. Noteikta jaunajai standarta redakcijai nepieciešamā kompetence; Institūcijai ir pietiekams skaits un kompetents personāls: pieteikumu izskatītāji, auditori, tehniskie pārskatītāji un sertificēšanas lēmumu pieņēmēji.

4. Ir ieviests audita ilguma noteikšanas process aktualizētajai sertificēšanas programmai, tostarp papildu laika nepieciešamības izvērtēšanai, ja piemērojams.

5. Ir ieviests sertifikātu pārvaldības process, kas nodrošina, ka akreditētus LVS EN ISO 14001:2026 sertifikātus izdod tikai pēc LATAK pārejas akreditācijas lēmuma; iepriekš izdotos sertifikātus pārvalda tā, lai neradītu neskaidrības par to derīgumu; un sertifikāciju savlaicīgi atsauc organizācijām, kuras nepāriet noteiktajā termiņā.

Apzinos, ka LATAK novērtēšanās pārbaudīs deklarācijā apliecinātā īstenošanu. Nepatiesa vai ar pierādījumiem nepamatota deklarācija ir akreditācijas nosacījumu pārkāpums un pamats korekciju un korektīvo darbību pieprasīšanai. Ja pārkāpums netiek pienācīgi novērsts noteiktajā termiņā, tas ir pamats akreditācijas apturēšanai vai atcelšanai attiecīgajā jomā.

Pievienotie dokumenti norādīti 2. pielikumā vai līdzvērtīgā dokumentu sarakstā.

*Paraksts: _____

Vārds un uzvārds: _____

*Datums: _____

*Ja deklarācija parakstīta elektroniski, parakstītāju un parakstīšanas datumu apliecina elektroniskā paraksta informācija.

2. Pielikums

Katrai pozīcijai norāda dokumenta nosaukumu, redakciju vai datumu un sadaļu, kurā atrodams pierādījums. Vienu dokumentu drīkst norādīt vairākām pozīcijām.

Nr.	Iesniedzamais dokuments vai apliecinājums	Dokumenta atsauce
1	Parakstīta deklarācija.	
2	Pārejas plāns un izpildes pierādījumi.	
3	Standarta izmaiņu un to ietekmes analīze; aktualizētā sertificēšanas dokumentācija.	
4	Kompetences prasības, apmācības un kompetences izvērtēšanas pierādījumi; pietiekama personāla nodrošinājums.	
5	Audita ilguma un papildu laika nepieciešamības noteikšanas kārtība.	
6	Sertifikātu izdošanas, derīguma pārvaldības un atsaukšanas kārtība.	
7	Klientu informēšanas un pārejas progresa uzskaites pierādījumi.	